

การให้บริการชุมชนของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทในเขตภาคกลาง

นางสาวอัญชลี ดวงทรัพย์

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-373-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018640

1111111111

COMMUNITY SERVICES OFFERED BY COMMUNITY SECONDARY
SCHOOL LIBRARIES IN THE CENTRAL REGION

Miss Anchalee Duangsub

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

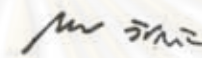
Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-373-7

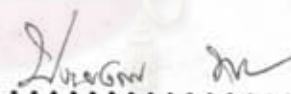
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การให้บริการชุมชนของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท
 ในเขตภาคกลาง
 โดย นางสาวอัญชลี ดวงทรัพย์
 ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ วัฒนกิจจรรย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิษกรักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์ พลายเวช)

 อาจารย์ที่ปรึกษา
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ วัฒนกิจจรรย์)

 กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรพนพิมล กุลบุญ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ัญชลี ดวงทรัพย์ : การให้บริการชุมชนของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท ในเขตภาคกลาง (COMMUNITY SERVICES OFFERED BY COMMUNITY SECONDARY SCHOOL LIBRRRIES IN THE CENTRAL REGION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ประยงค์ พัฒนกิจจารย์, 173 หน้า ISBN 974-581-373-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาการให้บริการชุมชนของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท ในเขตภาคกลาง ในด้านบริการที่จัด ลักษณะของการจัด ความสันทัดของผู้บริหารโรงเรียน ความร่วมมือของบุคลากร ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ตลอดจนปัญหาในการให้บริการชุมชน
2. เพื่อศึกษาความต้องการของครูบรรณารักษ์ และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท ในเขตภาคกลาง ในการจัดให้บริการชุมชน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าห้องสมุดโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท ในเขตภาคกลาง ส่วนใหญ่จัดบริการให้อ่านและบริการให้ยืม นอกจากนี้ยังจัดบริการอื่น ๆ เช่น บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการแนะนำและส่งเสริมการอ่านและบริการกระเป๋านั่งสืออยู่ประจำบ้าน เป็นต้น การจัดบริการมิได้จำกัดเฉพาะภายในห้องสมุดเท่านั้น แต่ยังไปจัดให้บริการภายนอกห้องสมุดด้วย ความสันทัดของผู้บริหารโรงเรียน ความร่วมมือจากบุคลากรภายนอกโรงเรียน และความสนใจของประชาชนต่อการจัดบริการของห้องสมุดยังมีน้อย อย่างไรก็ตามความร่วมมือของบุคลากรภายในโรงเรียนยังมีในระดับมากพอสมควร ด้านปัญหาในการจัดบริการชุมชน พบว่าครูบรรณารักษ์ของห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีเวลาจัดบริการ อีกทั้งบุคลากรและงบประมาณของห้องสมุดไม่เพียงพอ สำหรับความต้องการในการจัดบริการชุมชนให้ดีขึ้นทั้งครูบรรณารักษ์และผู้บริหารโรงเรียนมีความต้องการที่จะลดชั่วโมงสอนและงานพิเศษอื่น ๆ ของครูบรรณารักษ์ เพิ่มจำนวนบุคลากรของห้องสมุดและเพิ่มงบประมาณให้มากขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....
สาขาวิชา.....
ปีการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C010421 : MAJOR LIBRARY SCIENCE

KEY WORD : COMMUNITY SERVICES/COMMUNITY SECONDARY SCHOOL/THE CENTRAL REGION

ANCHALEE DUANGSUB : COMMUNITY SERVICES OFFERED BY COMMUNITY

SECONDARY SCHOOL LIBRARIES IN THE CENTRAL REGION. THESIS ADVISOR :

ASSI. PROF. PRAYONGSRI PATTANAKITCHAMROON, 173 pp. ISBN 974-581-373-7

The purposes of this research are :

1. To study community services offered by Community Secondary School Libraries in the central region in the following aspects : types and characteristics of services, the support of the administrators, the collaboration of staff inside and outside schools, and the problems of the community services.
2. To study the school librarians and administrators of Community Secondary Schools' needs toward the community

This research concludes that most of the Community Secondary School Libraries in the central region provide reading services lending and lending services ; and also other services such as reference services, libraries instruction services, reading guidance services and bookmobile services (the compact book boxes) etc. The services are provided not only in the libraries but also outside the libraries. However, the support of the administrators, the collaboration of the personnel outside the schools and the Community's interest in the libraries' services are still at low level. Nevertheless, the collaboration of the school staff is at a relatively high level. By the way, the problems of the community services are that most school librarians have no time to provide services and there is a lack of personnel and budget. To manage better community services ; both school librarians and administrators need to reduce the school librarians' teaching hours and other extra activities, increase the personnel and budget.

ภาควิชา.....บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา.....บรรณารักษศาสตร์
ปีการศึกษา.....2534

ลายมือชื่อนิสิต.....กช
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....พริมาพร พิศนงอิน
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเกื้อกูล และเอาใจใส่เป็นอย่างดี
 ดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์รี พัฒนกิจจำรูญ อาจารย์ที่ปรึกษา
 วิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา รวมทั้งให้กำลังใจในการทำ
 วิทยานิพนธ์เล่มนี้มาโดยตลอด ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ
 โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์ พลายเวช ผู้ช่วย
 ศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ ที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำและกรุณาเป็น
 กรรมการสอบวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบพระคุณบัณฑิต
 วิทยาลัยที่มอบทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานโครงการพิเศษกรมสามัญศึกษา
 ที่กรุณาให้สัมภาษณ์และให้ข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา-มารดา ญาติ ๆ สกุลดวงทรัพย์
 พิรอด นายสง และสาครพันธ์ ที่เป็นกำลังแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 อัญชลี ดวงทรัพย์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
แนวเหตุผลในการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2 ห้องสมุดโรงเรียนกับการบริการชุมชน	13
การบริการชุมชน	13
ตัวอย่างหน่วยงานภาครัฐที่จัดบริการชุมชน	14
การบริการชุมชนด้านห้องสมุด	18
โรงเรียนกับการบริการชุมชน	22
บทบาทของห้องสมุดโรงเรียนในการบริการชุมชน	25
การจัดบริการชุมชนของห้องสมุดโรงเรียน	
มีชัยเพื่อพัฒนาชนบท	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	31
วิธีดำเนินการวิจัย	31
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	31
วิธีการดำเนินการ	31
การกำหนดกลุ่มของประชากร	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
4	39
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
ข้อมูลของโรงเรียน ครูบรรณาธิการ ผู้บริหารและ	
ห้องสมุดโรงเรียน	40
ประเภทของบริการชุมชนที่ห้องสมุดจัดบริการ	53
ลักษณะการจัดบริการชุมชนแต่ละบริการ	57
บุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดบริการชุมชน	74
การเข้าใช้บริการของประชาชน	78
ความสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการให้บริการชุมชน	79
ปัญหาในการให้บริการชุมชน	89
ความต้องการในการบริการชุมชน	95
5	110
สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	110
สรุปผลวิจัยและอภิปรายผล	111
ข้อมูลของโรงเรียน ครูบรรณาธิการ ผู้บริหาร	
และห้องสมุดโรงเรียน	111
ประเภทของบริการชุมชนที่ห้องสมุดจัด	113
ลักษณะการจัดบริการชุมชนแต่ละประเภท	115
ความร่วมมือของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด	117
การเข้าใช้บริการของประชาชน	119

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ความสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการ ให้บริการชุมชน	120
ปัญหาในการให้บริการ	122
ความต้องการในการให้บริการชุมชน	123
ข้อเสนอแนะ	127
ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป	129
บรรณานุกรม	130
ภาคผนวก	134
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	135
ภาคผนวก ข รายชื่อโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนา ชนบทในเขตภาคกลาง	168
ประวัติผู้เขียน	173

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ขนาดของโรงเรียน	40
2	วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	41
3	ความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์	42
4	งานสอนและงานเป็นครูที่ปรึกษา ครู นักเรียน	43
5	ขนาดของห้องสมุด	44
6	จำนวนครู นักเรียน	45
7	บุคลากรของห้องสมุด	46
8	งบประมาณของห้องสมุด	48
9	ทรัพยากรของห้องสมุด	50
10	การจัดบริการชุมชนของห้องสมุด	52
11	ร้อยละของห้องสมุด จำแนกตามประเภทของบริการ	54
12	จำนวนประเภทของบริการที่จัดในห้องสมุด โรงเรียนพัฒนาชุมชน	56
13	ลักษณะของบริการให้อ่านของห้องสมุด	58
14	ลักษณะการจัดบริการให้ยืม	59
15	ลักษณะการจัดบริการตอบคำถาม และช่วยค้นคว้า	60
16	ลักษณะการจัดบริการแนะนำการใช้ห้องสมุด	62
17	ลักษณะการจัดบริการแนะนำและส่งเสริมการอ่าน	64
18	ลักษณะการจัดบริการเล่านิทานและเล่าเรื่องหนังสือ	66
19	ลักษณะการจัดบริการจัดฉายวีดิทัศน์	68
20	ลักษณะการจัดบริการจัดกระเป๋าหนังสือสู่ประตูบ้าน	70
21	ลักษณะการจัดบริการสิ่งพิมพ์ห้องสมุด ที่อ่านหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน	72
22	ลักษณะการจัดบริการจัดโครงการรณรงค์ผู้ไม่รู้หนังสือ	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
23	บุคลากรที่รับผิดชอบในการให้บริการ	75
24	การเข้าใช้ห้องสมุดประชาชน	78
25	ความสนับสนุนของผู้บริหารที่มีต่อการให้บริการชุมชน	80
26	ความสนับสนุนของผู้บริหารที่มีต่อการให้บริการชุมชน ด้านงบประมาณ	83
27	ความสนับสนุนของผู้บริหารที่มีต่อการให้บริการชุมชน ด้านบุคลากร	86
28	ความสนับสนุนของผู้บริหารที่มีต่อการให้บริการชุมชน ด้านทรัพยากรและสถานที่	88
29	ปัญหาในการให้บริการชุมชน	90
30	ปัญหาในการให้บริการชุมชนของห้องสมุดโรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชนบทในเขตภาคกลาง ด้านบริหาร	92
31	ปัญหาในการให้บริการชุมชนของห้องสมุดโรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชนบทในเขตภาคกลาง ด้านบริการ	94
32	ความต้องการในการบริการชุมชน	96
33	ความต้องการในการให้บริการชุมชนด้านลักษณะ การจัดให้บริการชุมชน	98
34	ความต้องการในการให้บริการชุมชนด้านความสนับสนุน ของผู้บริหาร	102
35	ความต้องการในการให้บริการชุมชนด้านความร่วมมือ จากบุคคลฝ่ายต่าง ๆ	104
36	ความต้องการในการบริการชุมชนด้านการแก้ปัญหา	108